

■ Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ (5η Σεπτεμβρίου 1648)

**Ὁ Ἅγιος Ὁσιομάρτυς Ἀθανάσιος,
Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
τοῦ Ὁσίου Συμεὼν τοῦ Στυλίου
εἰς Μπρέστ-Λιτόβσκ***

Ο **ΑΓΙΟΣ** Ἀθανάσιος γεννήθηκε στὴν σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Λιθουανίας, τὴν Βίλνα, τὸ 1596, τὸν ἴδιο χρόνο ποὺ ἔγινε στὸ Μπρέστ-Λιτόβσκ ἡ ψευδοένωσις μεταξὺ τῆς παπικῆς Ρώμης καὶ ὠρισμένων Ρώσων ἐπισκόπων.

Υἱὸς εὐγενοῦς στὴν καταγωγὴ Λιθουανοῦ, ἀρκετὰ πτωχοῦ παρὰ ταῦτα, ἔλαβε εὐρεΐα καὶ σπάνια μόρφωσι γιὰ τὴν ἐποχὴ του. Ἦταν κάτοχος πολλῶν ξένων καὶ ἀρχαίων γλωσσῶν καὶ βαθὺς γνώστης τόσο τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὅσο καὶ τῶν φιλοσόφων καὶ θεολόγων τῆς Δύσεως.

Γιὰ λίγα χρόνια ὁ Ἅγιος ἐργαζόταν ὡς οἰκοδιδάσκαλος, ὥσπου τὸ 1627 ἐκάρη Μοναχὸς στὴν Μονὴ τοῦ Χουτίν, κοντὰ στὴν Ὀρσα τῆς Λευκορωσίας, τὸ προπύργιο αὐτὸ τῆς Ὀρθοδοξίας, ποὺ ἔμεινε ἀπείρακτο ἀπὸ τὴς πολωνικῆς δυνάμεις κατοχῆς καὶ διεδραμάτισε σπουδαῖο ρόλο στὸ νὰ ἀντισταθῇ ὁ ὀρθόδοξος λαὸς κατὰ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς προπαγάνδας.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Ἀθανάσιος συμπλήρωσε τὴν μοναχικὴ του κατάρτισι καὶ σὲ ἄλλα ὀνομαστὰ Μοναστήρια.

Ὅταν χειροτονήθηκε Ἱερεὺς, ὁ Μητροπολίτης Κίεβου Πέτρος Μογίλας (1596-1647) τοῦ ἀνέθεσε τὴν ἀνακαίνισι τῆς Μονῆς τοῦ Κουπυάτισκ.

Μετὰ ἀπὸ θεία ἀποκάλυψι, ἔκανε ἕνα ἐπικίνδυνον ταξίδι στὴν Μόσχα, διασχίζοντας ἐδάφη κατεχόμενα ἀπὸ Πολωνούς, μὲ σκοπὸ νὰ ἐκθέσῃ στὸν Τσάρο τὴν κακὴν στάσιν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ἔναντι τῶν Ὁρθοδόξων στὶς βορειοδυτικὰς περιοχὰς τῆς Ρωσίας καὶ ἐπίσης νὰ ζητήσῃ συνδρομὴ γιὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῆς Μονῆς του. Μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας, ἐπέτυχεν τὴν ἀποστολὴν του καὶ ἄρχισεν τὶς ἐργασίας. Δύο χρόνια ὅμως ἀργότερα ἀναγκάσθηκε νὰ τὶς ἐγκαταλείψῃ, διότι ἐξελέγη Ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Συμεῶν τοῦ Στυλίουτοῦ στὸ Μπρέστ-Λιτόβσκ.

Ἀπὸ τότε ἀποδύθηκε σὲ νέο καὶ ἀκαταπόνητο ἀγῶνα ἔναντι τῆς Οὐνίας, τοῦ προσηλυτιστικοῦ αὐτοῦ τρόπου τῶν Λατίνων ποὺ εἶναι συγκεκαλυμμένος μὲ ὀρθόδοξα λειτουργικὰ τυπικὰ καὶ συνήθειες.

Ἐπὶ ὀκτῶ χρόνια, ὁ Ἅγιος μὲ τὴν προσευχὴν, τὸ κήρυγμα καὶ τὰ συγγράμματά του στηλίτευεν καὶ ἀπέρριπτε τὴν ψευδοένωσιν τῆς Μπρέστ, ἐπανέφερε δὲ τοὺς πλανηθέντας στὴν ποίμνη τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Πολωνοὶ στρατιῶτες καὶ ἔποικοι βασάνιζαν τοὺς Ὁρθοδόξους πληθυσμοὺς τῶν κατεχομένων περιοχῶν μὲ βαρβαρικὴ ὠμότητα, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἰησοῦιτες ἱεραπόστολοι δὲν ἐδίσταζαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὶς πιὸ ἀπάνθρωπες μεθόδους, προκειμένου νὰ στερεώσουν τὴν ἰδικήν τους πίστιν στὴν Μικρορωσία.

Ὁ Ἅγιος ἀποφάσισεν νὰ μεταβῇ στὸν βασιλεῆ τῆς Πολωνίας Βλαδίσλαο Δ΄ (1632-1648), γιὰ νὰ μεσολαβήσῃ, ὥστε οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἔχουν πιὸ ἀνθρώπινον μεταχείρισιν. Ὁ βασιλεὺς κάμφθηκε ἀπὸ τὴν παράκλησίν του καὶ μὲ διάταγμα ἔθετε τέρμα σὲ αὐτὰς τὶς καταχρήσεις τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ του δὲν τὸ ἐφήρμωσαν.

Στὴν Βαρσοβία ἡ κατάστασις τῶν Ὁρθοδόξων ἦταν ἀκόμη χειρότερη. Σὲ ἑορτάσιμες ἡμέρας οἱ Πολωνοὶ καὶ οἱ Οὐνίτες ἔβαζαν φωτιὰ σὲ ὀρθόδοξες ἐκκλησίας γεμάτες πιστοὺς, ὅπως καὶ ἄλλοτε κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν μεγάλων διωγμῶν.

Μόνος στὸν ἀγῶνα, μὲ μόνη παρηγοριὰ τὴν Παναγία, ὁ Ἄθανάσιος συνέχισε τὶς προσπάθειές του.

Τὸ 1643, ὕστερα ἀπὸ μία νέα θεία ἀποκάλυψη, κατέφυγε γιὰ δεύτερη φορὰ στὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας τῆς Πολωνίας. Ἐνῶ κέρδισε τὴν προστασία τοῦ κράτους ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου του, ὠρισμένοι ὀρθόδοξοι γαιοκτήμονες, φοβούμενοι μήπως ζημιωθοῦν τὰ συμφέροντά τους, διέδωσαν ὅτι ἦταν τρελλὸς καὶ κατώρθωσαν νὰ τοῦ ἀφαιρεθῇ τὸ ἀξίωμα, νὰ καθαιρεθῇ ἀπὸ τὴν ἱερωσύνη καὶ νὰ σταλῇ στὸ Κίεβο γιὰ ἐξέτασι.

Παρὰ τὶς κακόβουλες προσπάθειές τους, ὁ Ἅγιος δικαιώθηκε καὶ ἐπέστρεψε ὡς ἠγούμενος στὸ Μοναστήρι του, ἀλλὰ δὲν ἔμεινε ἡσυχος γιὰ πολὺ· σύντομα ξανάρχισαν οἱ διωγμοὶ κατὰ τῶν Ὀρθόδοξων.

Ἐνῶ ἐτοίμαζε μία ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας, συνελήφθη καὶ φυλακίσθηκε προτοῦ νὰ τὴν ὀλοκληρώσῃ καὶ ἀφέθηκε ἐλεύθερος ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια.

Τὸ 1648 ὁ διωγμὸς συνεχίσθηκε σφοδρότερος. Ἦταν τόσο αἱματηρὸς, ὥστε ὁ λαὸς τῆς Μικρορωσίας ἐξεγέρθηκε καὶ ἀπαίτησε τὴν ἀποχώρησι τῶν πολωνολιθουανικῶν δυνάμεων καὶ τὴν ἀπόδοσι τῶν ρωσικῶν ἐδαφῶν στὸν Τσάρο.

Οἱ πολωνικὲς ἀρχὲς συνέλαβαν ἀμέσως τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ κινήματος καὶ τοὺς ἐπιφανεστέρους ἐκκλησιαστικοὺς ἡγέτες.

Ὁ Ἄθανάσιος φυλακίσθηκε καί, παρὰ τὶς παντὸς εἶδους σωματικὲς καὶ ἠθικὲς κακώσεις ποὺ ὑπέστη, τόσο ἐκ μέρους τῶν δεσμοφυλάκων, ὅσο καὶ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, συνέχισε νὰ ἐλέγχῃ τοὺς Οὐνίτες καὶ νὰ ἀναθεματίζῃ τὴν ἔνωσι.

Τὸν ἐβασάνισαν, βάζοντας στὸ σῶμα του ἀναμμένα κάρβουνα, τὸν ἔγδαραν καὶ τὸν ἔκαψαν ζωντανό. Ἐπειδὴ ἀκόμη ἀνέπνεε, τὸν τουφέκισαν· νεκρὸ τὸν ἀποκεφάλισαν καὶ ἔρριξαν τὸ σῶμα του σὲ ἓνα λάκκο.

Τὸ τίμιο Λεῖψανό του βρέθηκε ἀργότερα ἄφθαρτο καὶ μέχρι σήμερα ἐπιτελεῖ θαύματα.

(*) *Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας*, ὑπὸ Ἱερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, τ. Α', Σεπτέμβριος, σελ. 62-64, ἐκδόσεις Ὀρμύλια 2001. Ἐπιμέλ. ἡμετ.